

Regeringskansliet,
Utrikesdepartementet
samt sändlista

Ert tjänsteställe, handläggare
Utrikesdepartementet

Ert datum

Er beteckning

Vårt tjänsteställe, handläggare
HKV FST JUR Ofr, Johanna Winblad,
johanna.winblad@mil.se

Vårt föregående datum

Vår föregående beteckning

Försvarsmaktens remissyttrande över promemorian Myndigheten för utrikes underrättelser

(1 bilaga)

Inledande synpunkter

I promemorian föreslås ett flertal ändringar i författning med motiveringen att Myndigheten för utrikes underrättelser i relevanta delar ska ges motsvarande rättsliga förutsättningar som Försvarsmakten. Avseende flera av förslagen saknas det en redogörelse för de närmare motiven. Detta gäller exempelvis de föreslagna ändringarna i plan- och bygglagen, strålskyddslagen, lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet samt lagen om kontroll av narkotika. Försvarsmakten har förståelse för att det inte är möjligt att i detalj utveckla motiven för samtliga författningsändringar, men anser att motiven i den mån det är möjligt bör utvecklas under den fortsatta beredningen.

I det följande redovisar Försvarsmakten närmare synpunkter på vissa av förslagen i promemorian. Svaret följer dispositionen i promemorian.

Inriktning av Försvarets radioanstalts signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet (avsnitt 3.2.2)

Försvarsmakten delar bedömningen att den nya myndigheten ska ges inriktningsrätt avseende Försvarets radioanstalts (FRA) signalspaning. Försvarsmakten förutser dock att en ytterligare inriktande myndighet kan komma att leda till undanträngningseffekter, särskilt då den nya Myndigheten för utrikes

(JWI)

underrättelser enligt promemorian ska bedriva en bredare verksamhet än de delar som för närvarande bedrivs inom Försvarsmakten och som ska överföras till den nya myndigheten. Försvarsmakten anser därför att det är av vikt att i den fortsatta beredningen noga analysera effekterna av en ytterligare inriktande myndighet. Denna analys behöver även göras i ljuset av att regeringen sedan tidigare har föreslagit att även ge Inspektionen för strategiska produkter inriktningsrätt. I linje med regeringens uttalade ambitionsökning för underrättelsesamhället som helhet bör lämpliga åtgärder vidtas för att säkerställa att Försvarets radioanstalt har tillräckliga resurser, inklusive ekonomi, för att omhänderta samtliga inriktande myndigheters behov över tid.

Kvalificerade skyddsidentiteter (avsnitt 3.2.4) samt inhämtning med särskilda metoder

I promemorian föreslås att Försvarsmakten inte längre ska omfattas av lagen om kvalificerade skyddsidentiteter. Vidare föreslås att Försvarsmakten inte längre ska informera Regeringskansliet om inhämtning som sker med särskilda metoder enligt 4 § förordningen om försvarsunderrättelseverksamhet. Vilka överväganden som legat till grund för dessa förslag utvecklas inte närmare i promemorian. Försvarsmakten avstyrker förslagen i dessa delar.

Av kommittédirektiv för inrättande av en ny civil utrikesunderrättelsetjänst (Dir 2025:92) framgår att regeringen genom underrättelsereformen avser att snabbt höja det svenska underrättelsesystemets samlade förmåga. Vidare framgår av samma direktiv att regeringen med reformen avser att stärka den kvarvarande underrättelseverksamheten i Försvarsmakten. Regeringens ambitionsökning på underrättelseområdet kommer enligt Försvarsmaktens bedömning att ställa krav på en ökad integration mellan berörda myndigheter. Reformen kommer även att leda till fler gränssnitt myndigheter emellan. Om dessa gränssnitt, exempelvis ifråga om mandat, inte hanteras ändamålsenligt riskerar reformen att leda till luckor i systemet, vilka en motståndare kan dra nytta av. En alltför snäv syn på fördelningen av mandat mellan de myndigheter som ingår i underrättelsesystemet kan verka hämmande på den samlade underrättelseförmågan, istället för att stärka densamma. Mot denna bakgrund förordar Försvarsmakten att myndigheten ges erforderligt handlingsutrymme genom ändamålsenliga legala förutsättningar för bedrivande av försvarsunderrättelseverksamheten, snarare än att begränsningar införs. För att Försvarsmaktens försvarsunderrättelseverksamhet ska nå full effekt i samtliga konfliktnivåer samt för att bättre kunna skydda myndighetens personal och verksamhet utifrån en modern och alltmer komplex hotbild är det nödvändigt att Försvarsmakten kan använda kvalificerade skyddsidentiteter och inhämta med särskilda metoder. Att Försvarsmakten föreslås få inriktningsrätt avseende Myndigheten för utrikes underrättelsers försvarsunderrättelseverksamhet tillgodoser inte Försvarsmaktens behov avseende varken kvalificerade skyddsidentiteter eller inhämtning med särskilda metoder. Inte heller den nya föreslagna lydelsen i 2 § 2 p lagen om kvalificerade skyddsidentiteter omhändertar Försvarsmaktens behov i dessa avseenden.

Försvarsmakten har fortsatt behov av att kunna inhämta med särskilda metoder. I detta yttrande är denna punkt särskilt viktig för Försvarsmakten. Vidare har Försvarsmakten fortsatt behov av att omfattas av lagen om kvalificerade skyddsidentiteter. Myndigheten har behov av att kunna använda kvalificerade skyddsidentiteter i restriktiva delar av myndighetens försvarsunderrättelseverksamhet. Det gäller exempelvis delar av säkerhetsunderrättelseverksamheten, som till stor del löser sina uppgifter med stöd av försvarsunderrättelsemandatet och som i flera delar har motsvarande uppgifter och behov som delar inom Polisen och Säkerhetspolisen som idag nyttjar kvalificerade skyddsidentiteter.

I bilaga 1 till detta yttrande finns en mer utförlig beskrivning av Försvarsmaktens behov av kvalificerade skyddsidentiteter och inhämtning med särskilda metoder samt konsekvenserna av om myndigheten inte behåller dessa mandat.

Lagen om fiktiva fordonsuppgifter (avsnitt 3.2.7)

I likhet med Myndigheten för utrikes underrättelser har Försvarsmakten behov av att kunna stödja sig på den nya lagen om fiktiva fordonsuppgifter i myndighetens underrättelseverksamhet. Även Försvarsmakten har behov av att kunna arbeta obemärkt och dolt med hjälp av fordon som inte kan kopplas till myndigheten. På samma sätt som för Myndigheten för utrikes underrättelser skulle en sådan möjlighet förbättra Försvarsmaktens förutsättningar att bedriva underrättelseverksamhet. Den nya lagen bör därför omfatta även Försvarsmakten. Försvarsmakten noterar i sammanhanget att Försvarsmakten inte har fått den utredning som låg till grund för lagförslaget på remiss (SOU 2025:109).

Undantag från tillsyn enligt säkerhetsskyddslagen m.m. (avsnitt 3.2.8)

I promemorian föreslås att Myndigheten för utrikes underrättelser inte ska vara föremål för tillsyn enligt säkerhetsskyddslagen. Försvarsmakten delar inte denna bedömning. Försvarsmakten uppfattar att de främsta skälen för detta är dels att tillsynsmyndigheterna har omfattande undersökningsbefogenheter och rätt till insyn enligt säkerhetsskyddsförordningen, dels att det förutsätts att Myndigheten för utrikes underrättelser lägger särskild vikt vid säkerhetsskyddsfrågor och har hög kompetens i dessa. Med detta resonemang skulle ett flertal myndigheter som står under Försvarsmaktens tillsyn också undantas, vilket inte vore varken rimligt eller lämpligt. Försvarsmakten anser att det är olämpligt att en av de myndigheter som ska hantera den mest skyddsvärda informationen rörande Sveriges säkerhet, inklusive Försvarsmaktens och flera andra myndigheters skyddsvärda information, föreslås vara helt undantagen från tillsyn.

Försvarsmakten noterar i sammanhanget att det i avsnitt 10.2.1 i promemorian, rörande tillsyn till skydd för den personliga integriteten, föreslås i stort sett motsvarande undersökningsbefogenheter som följer av säkerhetsskyddslagstiftningen för Integritetsskyddsmyndigheten och Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten. Såvitt avser tillsyn till skydd för den personliga integriteten förefaller därmed inte samma farhågor rörande rätten till

insyn föreligga. Försvarsmakten kan inte av promemorian utläsa de närmare överväganden som legat till grund för denna åtskillnad mellan tillsynsområdena. Härvid bör också framhållas att tillsynsmyndigheter enligt säkerhetsskydds-förordningen endast har rätt att ta del av den information som behövs för tillsynen, och därmed inte ges rätt att fritt göra efterforskningar eller på andra sätt kräva att få del av all information som finns hos ett tillsynsobjekt.

Vidare omhändertar inte förslaget i promemorian samtliga aspekter av säkerhetsskydd för Myndigheten för utrikes underrättelser. Exempelvis är det otydligt vad som ska gälla för den nya myndigheten ifråga om samråd respektive rapporterings- och anmälningsskyldighet i förhållande till tillsynsmyndighet. Därtill kan den begränsade föreskriftsrätt som föreslås för den nya myndigheten ifrågasättas på ett principiellt plan, då förslaget endast innebär ett föreskriftsmandat för den egna verksamheten vilket normalt inte kräver något särskilt förordnande. Det är inte heller tydligt hur det föreslagna föreskriftsmandatet för Myndigheten för utrikes underrättelser förhåller sig till Säkerhetspolisens föreskrifter i samma frågor, vilka Myndigheten för utrikes underrättelser såvitt Försvarsmakten kan bedöma kommer att vara skyldig att följa enligt 8 kap. 6 § säkerhetsskyddsförordningen.

Försvarsmakten anser sammantaget att en ordning där Myndigheten för utrikes underrättelser undantas från tillsyn inte är lämplig och avstyrker därför förslaget i denna del. Eftersom den nya myndigheten kommer att vara en civil myndighet skulle den enligt systematiken i säkerhetsskyddslagstiftningen vara föremål för Säkerhetspolisens tillsyn. Samtidigt anser Försvarsmakten att det finns skäl för att Myndigheten för utrikes underrättelser snarare bör vara föremål för Försvarsmaktens tillsyn, särskilt då det skulle innebära att samtliga myndigheter som bedriver utrikes underrättelseverksamhet samlas under samma tillsynsmyndighet. Försvarsmakten har dessutom idag tillsyn över stora delar av det som kommer att utgöra den nya myndighetens verksamhet, eftersom den nya myndighetens verksamhet kommer att bestå av delar som ska föras över från Försvarsmakten. Om Försvarsmakten skulle ges mandat att utöva tillsyn över den nya myndigheten skulle därmed inte skyddsvärden spridas till andra myndigheter i onödig omfattning. Försvarsmakten ställer sig sammanfattningsvis positiv till att ges ansvar för tillsyn på säkerhetsskyddsområdet avseende Myndigheten för utrikes underrättelser.

Behov av förändringar i förordningen (2024:1333) med instruktion för Försvarsmakten

Regeringen har uttryckt att den militära underrättelse- och säkerhetstjänsten, som en del i underrättelsereformen, ska integreras och utvecklas inom Försvarsmakten enligt överbefälhavarens närmare bestämmande.¹ Försvarsmakten delar regeringens syn och förordar därför att nuvarande styrning i 35 § sista stycket myndighetens instruktion, om att försvarsunderrättelseverksamhet ska bedrivas av

¹ SOU 2025:78, bl.a. s. 191 ff. och Fö2025/01543.

enheten för underrättelse- och säkerhetstjänst, tas bort. En sådan förändring skulle ge överbefälhavaren ändamålsenliga förutsättningar att organisera myndighetens framtida underrättelse- och säkerhetstjänst med utgångspunkt i myndighetens uppgifter och behov.

Avslutningsvis bedömer Försvarsmakten att det kommer att finnas omfattande ömsesidiga beroenden mellan Myndigheten för utrikes underrättelser och Försvarsmakten. För att möjliggöra ett ändamålsenligt ömsesidigt stöd mellan myndigheterna förordar Försvarsmakten att det införs en särskild uppgift rörande detta i respektive myndighets instruktion.

I beredningen av detta ärende har deltagit ekonomidirektör Ellen Rova, ställföreträdande chef för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten Henrik Garmer, stf stabschef Tommy Svanerholm, överste Edward Hallenborg, överste Andreas Lunde, överste Thomas Höglund, chefscontroller Karl Pamp och överstelöjtnant Robert Gustavsson.

Detta yttrande har beslutats av chefsjurist Kerstin Bynander. I den slutliga handläggningen har, som föredragande, försvarsjurist Johanna Winblad deltagit.

Kerstin Bynander

Johanna Winblad

Sändlista

	Bilaga 1 (H) Ex nr
Regeringskansliet (Utrikesdepartementet)	1
<u>För kännedom</u>	
Regeringskansliet (Försvarsdepartementet)	2
<u>Inom myndigheten för kännedom</u>	
HKV FST	3-8
HKV MUST	8-10
HKV OPL	11
HKV FST STAB ÖB GD Stöd	12-13
Arkivex	14